

**NINA PAPI
A HABAKUK**
**Na Vuresi Makaliana Na
Omea Ara Marea Tana Papi
Iani**

A Habakuk na propete e marea na turupatu iani tana tagu kalina igira na Babilonia ara susuliga liuliu. Ara sagelinogoa danga sosongo na vera, mara tangopekegira na tinoni, mara toroutsania na veraqira. Ma Habakuk e gini pono sosongo tobana tana rongona e laba na omea vaga ia, me tû me nongia God, “?Bâ, megua vaga ti igoe o mui lê kalina igira na tinoni vanga tangopeke seko ara matesigira moa na tinoni e doulaka niqira sasaga liusigira bâ igira?” (1:13)

Maia God e tuguisu vania me tsaria laka sauba ke gotosigira na omea sui tana tagu aia segeni nogo ke titia. Me tsaria, “Igira moa e gotolaka niqira sasaga sauba kara mauri, rongona ara totugoto kalavata i matana God.” (2:4)

Mi tana susuina tsotsodo na papi iani e totu kesa na linge e teâ a Habakuk na mani tsonikaeana gana loki tsapakae God, tana e gini labamaka nina tutuni susuliga na propete ia.

Na Omea Ara Totu Tana Papi Iani

Nina goko korekore a Habakuk ma nina goko-
visu na Taovia 1:1-2:4

Na rota seko e pitugira igira e tau dou niqira
sasaga 2:5-20

Nina nonginongi a Habakuk 3:1-19

¹ Iani nogo e vaga na omea na Taovia e tsarivulagi vania a Habakuk tana moro.

A Habakuk e Goko Korekore Vania na Taovia

² ?Ei, igoe Taovia, ke oka koegua sagata kau ngasugo ko sangagami ti ko rongomia niq̄ nonginongi, mo ko laumaurisigami tania niq̄ira sasaga vutoro ara naua igira gamami gala, mara gini rotasi sosongoligami?

³ ?Megua igoe ti o molo vaniau moa kau reigira na omea seko vaga igira? ?Megua ti o tami ke laba vanigami na omea seko loki vaga girani? Pipi moa tana nauna inau kau moro bâ, mau reia ara totu moa na bingi sekoli tinoni ma na tangopeke seko, ma na vaikoregi, ma na manga vaibarigi.

⁴ Migira na tinoni ara tau lelê pada mamavasi-gira nimu ketsa ma nimu vali, mara padâ laka ara tagara rongona lê moa, me gini tau saikesa laba na pedegoto i laoqira. Migira na vanga nauseko ara bingi sekoligira moa na tinoni dou, mara utusia na pedegoto vanigira.

Na Taovia e Gokovisu Vania a Habakuk

⁵ Mi tana, ma na Taovia e goko vanigira nina tinoni me tsaria, “Kamu momorosigira dou na puku loki sui ara totu poligamu, me sauba kamu gini beke na omea amu reivoa. Minau sauba kau naua na omea ganataga igamu sauba kamu tau tutunina kalina kamu rongomia na turupatuna.

⁶ Inau nogo au naua ti ara gini susuliga sosongo igira na Babilonia, igira na tinoni vutoro sosongo ma na vanga vailabu. Igira ara ala taligu i laona

na barangengo popono gana kara tuliusigira na vera tavosi sui ma kara tangoligira.

⁷ Igira ara molo matagu bamai i laoqira na tinoni sui, mara kaekae sosongo, mara tau goto dona na muriana sa ketsa, ara muria moa na tobaqira segeni.

⁸ “Ma niqira ose ara ulo tsaku liusigira na omea tuavati atsi ara dona sosongo na vano tsaku, mara veveiga liusigira na pai atsi vivitoo. Ma niqira mane ara sagekae tana ose ara talumai tana vera ao; ma na tuaqira niqira ose ara asia na kao. Mara mai tsaku vaga moa na manuloki kalina e tsokutsuna na lauana gana mutsa.

⁹ “Migira niqira alaala na mane vaumate ara kale bâ saikesalia na vera i tana ara ngaoa na tangoliana, mara gini matagu mate na tinoni sui kalina ara reigira ara maimai. Ma na tinoni igira ara raqa tsekagira ara danga sosongo vaga moa na one i tasi.

¹⁰ Ara tsogori peagira niqira taovia tsapakae na vera tavosi sui, mara gilugaqira niqira tinoni lokiloki. Me tagara goto sa baravatu kakai tangomana ke utusigira, igira ara ovukaea na kao, mara liudato i konina, mara ba sage i laona na vera mara tangolia moa.

¹¹ Mi muri, mara tû mara vanoligi tsaku vaga moa na guguri kalea kesa na vera segeni. Ma na tinoni seko girani na susuligaqira nogo e lia niqira god.”

A Habakuk e Kore Vanitugua na Taovia

¹² Taovia, igoe o God tu mai nogo tana tuturigana. Igoe niq God, mo tabu loki mo mauri saliu.

Taovia, igoe niq̄ God ma niq̄ reitutugu. Igoe nogo o viligira na Babilonia, mo susuligasigira kara gini tangomana na kedeamami.

¹³ Ma na Babilonia girani ara tinoni vanga tangopeke seko. Ma na matamu igoe ara tabu loki sosongo me tau ulagamu na reiginiana na omea seko, me utu saikesa goto ko baria na morosiana na omea seko ara naua igira na tinoni. ?Bâ, megua vaga ti o mui lê kalina igira na tinoni vanga tangopeke seko ara matesigira moa na tinoni e doulaka niq̄ira sasaga liusigira bâ igira?

¹⁴ ?Megua vaga ti igoe o nauvanigira na tinoni vaga moa ti na tsetse ni tasi, se na loa e tagara kesa ke tagaovigira?

¹⁵ Igira na Babilonia ara gini kautsi tinoni na salili vaga saikesa moa ara naua vania na tsetse. Mara sogotigira tana niq̄ira vugo, mara gugû tana magemage.

¹⁶ Na tinoni girani ara samasama vanigira niq̄ira vugo, mara savori-kodoputsa vanigira goto, rongona niq̄ira vugo nogo e sangagira mara gini tamani danga bâ na omea dou.

¹⁷ ?Me laka sauba kara gini aqo sailagi moa niq̄ira isi, ma kara toroutsani babagira moa na puku tavosi sui, ma kara tau goto gaegira?

2

Na Taovia e Gokovisu Tugua Vania a Habakuk

¹ Inau sauba moa kau ba dato tana niq̄u kusudato gana na momoro, ma kau rongomiginia na omea na Taovia sauba ke tsarivaniau, me ke tuguvisu koeguania vaniau niq̄u goko korekore au nauvania.

² Miani nogo e vaga nina gokovisu na Taovia vaniau. Aia e tsaria, “Kalina ia nimu aq̄o igoe ko maretsunâ na omea inau au sauvulagi vanigo, me ke totu maka tana pavavatu ke gini lakagana lê vanigira na tinoni na tsokoana.

³ Ko maretsunadoua, rongona e tau vati labamai moa na taguna i tana ke laba. Me tagara ke tau oka, ma na omea inau au kate idanogoa vanigo sauba ke laba manana. Me atsa moa e rerei vaga ti e kisa sosongo na labaaana, migoe ko pipitua moa. Sauba nomoa ke laba manana, e utu ke tagara. Me utu goto ke kisâ.

⁴ Miani nogo e vaga na goko au molomaia vanigo: ‘Igira na tinoni seko ara vataragi tana susuligaq̄ira segeni, me sauba nomoa kara luvu lê. Migira na tinoni dou ara vataragi i koniq̄u inau, sauba nomoa kara mauri.’ ”

Gaqira Kede Igira e Tau Goto Niqira Sasaga

⁵ !Kamu papada dou! Na kili omea danga e tamani tabatu i konina. Migira na tinoni vanga susugu ara kaekae sosongo, mara tau moa gini vatsa tana omea ara tamaninogoa. Ara ngaoa moa kara aditamaniq̄ira ke danga babâ moa na omea, vaga nogo na mate e ngaoa ke adigira kara danga babâ moa na tinoni. Maia nogoria na rongona ti igira ara ba tangoligira na vera dangadanga vanigira segeni.

⁶ Bâ, me sauba nomoa igira na tinonina na vera sui girani kara gilugaqira igira ara tangoligira, ma kara goko peagira, ma kara tsaria, “!Sauba nomoa ke seko sosongo vanigamu igamu amu tavongani adilegira na omea amu tau tamanina! ?Me kengisa vaga ti ke sui na gini tamani omea tana turuginiaqira na tinoni kara tuguvisu vanigamu na tuguna na omea ara kaoni i konimui?”

⁷ Me sauba ke tau oka ma kara tavongani tû igira igamu amu tangoligira nogo tana idana, ma kara tangoligamu goto igamu, ma kara turuginigamu na tuguvisu vaniaqira na tuguna na omea amu kaoni i koniqira, kolu papabona goto. !Migira na gala sauba kara mai ma kara molo matagu vanigamu, ma kara komigira sui lakalaka nimui omea tatamani!

⁸ Igamu amu aditamanimui niqira omea tatamani na tinoni danga tana vera, mi kalina ia igira ara kauvisu sauba kara aditamaniqira nimui omea tatamani igamu, rongona na labumate ma na tangopeke seko amu naugira i laogira na tinoni ma na vera sui tana barangengo.

⁹ !Sauba ke seko sosongo nomoa vanigamu! Igamu amu laugira niqira omea na tinoni tavosi mamu paboginia niqira omea tatamani nimui tinoni segeni. Mamu logogira na vale kakai i tana kamu mololakagira na omea amu komigira, mamu padâ laka ara totu raviravi dou i tana.

¹⁰ Bâ, ma nimui nau omea seko vaga gira, ara paluvangamaqira nimui tinoni. Igamu amu toroutsanigira danga na vera tavosi, mamu gini alomaia moa gamui matemate segeni.

¹¹ Me atsa moa igira na vatuna nimui baravatu, mara gulaginigamu, migira na vaulotona na valemui ara tuguisugotoa niqira gugû.

¹² !Sauba ke seko sosongo nomoa vanigamu! Igamu amu pakaginia na tsutsuvatuna na veramui na tangopeke seko, mamu logoginia na labumate.

¹³ Migira na tinoni amu tangoligira ara gini rota loki tana aqo vaniamui, me tau saikesa tamani rongona niqira aqo, rongona sauba na lake ke ganisuigira na vale ara rota na logoaqira. Aia nogo na Taovia Susuliga Sosongo e naua na omea iani.

¹⁴ Rongona God sauba ke dangali tovuginia na barangengo nina sasaga loki, vaga nogo na tasi e dangali poponoa na kema.

¹⁵ !Sauba ke seko sosongo nomoa vanigamu! Tana nimui tobamomosa loki igamu amu tsgori tsunagira mamu paluvangamaqira na tinoni tavosi, vaga moa ti amu palagira na inu susuliga, me ulavigira, mara gini tapulepule bamai lê.

¹⁶ Migamu saikesa nogo sauba ke puka lê gamui tangirongo, ma kamu gini vangamâ loki sosongo. Igamu segeni nogo sauba kamu inu uaeni me ke ulavigamu, ma kamu tapulepule bamai lê. Na Taovia nogo sauba ke turuginigamu ma kamu inuvi segenia gamui tseu na kede, ma gamui tangirongo ke puka lê me ke paluvangamamui.

¹⁷ Igamu amu kavitsunâ na goana atsi ni Lebanon, mi kalina ia me sauba God ke nauvaganana vanigamu goto igamu. Igamu amu labumatesigira nogo na omea tuavati ara totu

i laona, mi kalina ia, migira na omea tuavati sauba kara molo matagu loki vanigamu goto igamu. Ma na omea girani sauba nomoa kara laba rongona na labumate ma na tangopeke seko amu naugira i laoqira na tinoni ma na vera sui tana barangengo.

¹⁸ ?Ma nagua sauba ke pelugamu nimui titinonina na god peropero gira? Migira, na limana tinoni moa ara aqosiginigira, mara dona moa na pero. ?Ma na omea dou koegua amu norua laka kara nauvanigamu igamu? !Migira ara tau saikesa dona na goko!

¹⁹ !Sauba ke seko sosongo nomoa vanigamu! Igamu amu tû, mamu tsarivania kesa na takutina na gai lê, “!Ko mamata!”, se amu tsarivania kesa na vatu kakatsu, “!Ko tû!” ?Me laka tangomana ke katevulagi vanigamu sa omea na titinoni lê ia? Atsa moa ti amu poroginia na siliva ma na qolumila, me tagara nomoa sa magomago i konina.

²⁰ Na Taovia aia e totu i laona nina Vale Tabu. Igamu sui na tinoni tana barangengo kamu totu mui dodo moa i matana.

3

Nina Nonginongi a Habakuk

¹ Iani nogo e vaga na gokona nina nonginongi a Habakuk:

² Taovia, inau au rongominogoa na turupatuna na omea sui igoe o naugira, mau gini novo loki sosongo.

Mau nongigo ko nauvanigami tugua tana tagu
 iani
 na omea loki vaga igoe o naugira nogo i sau.
 Ko galuvegami moa atsa moa ti o kore vanigami.

³ God e maimai nogo tû i Edom;
 na God tabu e maimai tû tana Vungavunga
 Paran.

Ma na makana na mararana e tsavu poponoa na
 masaoka,
 mara tsonikaea tana barangengo popono.

⁴ Maia e mai kolua na mararana na angaanga,
 ma na makana e kirapimai talu tana limana,
 i tana nogo e totu popoi na susuligana.

⁵ Aia e moloa na lobogu loki ke idavia
 me ketsalia na rota seko loki ke tsatsari murina.

⁶ Mi kalina aia e ba tu dodo, me oloolo takuti na
 barangengo;

mi kalina e moro bâ i koniqira na tinoni, migira
 na puku sui ara gagariri tana matagu.

Migira na vungavunga saliu ara viri tatsora
 tsuna i lao,

migira na tetena i tana nogo aia e liu bâ tana tagu
 putsu,

ara viri luvutsuna lê.

⁷ Mau morosigira na tinoni ni Kusan ara viri
 matagu,

migira na Midia ara viri gagariri.

⁸ ?Taovia, laka igira nogo na ko loki ara naua ti
 o gini kore loki vaga ia?

?Tagara ma na tasi e naua ti e gini momosa loki
 na tobamu?

Igoe o sagekae tana nimui terê i kelana na parakona na legai loki kalina o mai na sangaqira nimu tinoni mara gini tangomana.

⁹ Migoe o narinogoa nimu parige, mo vangaraunogoa na gini vanavana nimu pipili.

Ma na kirapina nimu angaanga e tapalivotâ na kao.

¹⁰ Mi kalina igira na vungavunga ara morosigo igoe, mara viri kanukanu takuti, ma na kô e taqetu tsunamai tû tana parako i gotu. Mara poda na panuna na kema, me viri pusuragi dato i gotu.

¹¹ Mi kaira na aso ma na vula ara ka reivô, mara ka gini totudodo kalina ara ka morosigira nimu pipili ara viri lovo tsaku sosongo, me pilapila na makana nimu bao.

¹² Tana nimu momosatoba loki igoe o liu tsapatugu tana barangengo popono, mo tsogori tsunagira pipi sui na puku.

¹³ Migoe o nauvaganana nogo ia, ti ko gini laumaurisigira nimu tinoni, kolugotoa nimu taovia tsapakae vivili. Migoe o labu pukalia gaqira ida igira na vanga tsutsukibo mo matesiligigira sui igira ara tsarimurina.

¹⁴ Ma nimu pipili ara ba toka i konina gaqira taovia tagao na mane vaumate, kalina ara maimai tsaku vaga moa na viru gana kara sarangasiginigami, mara gini mage sosongo na sekoliamami,

vaga moa kesa na mane e taopoi me pipitu
gana ke labu novotigira igira ara tau tamanina
sa omea.

15 Igoe o sagekae tana nimu ose mo tsogoria na
tasi,
me gini pupuega na kema popono.

16 Inau au rongomia na omea sui girani, mau
gagariri;
me gini dodokeke na tutubena mangaqu.
Ma na koniqu popono e labelabeaga lê,
ma na tuaqu ara tau nogo tsotso kakai.

Minau sauba nomoa kau totudodo ma kau pitua
moa ke mai na tagu
i tana God sauba ke kedegira igira ara sekoligita.

17 Me atsa moa ti kara tau vua na gai mut-
samutsa,
me ke tagara goto sa itai na uaeni ke molo vuana,
me atsa moa ti kara tau vua na gai na olive
me ke tagara goto sa mutsa i laoqira na uta,
me atsa moa ti kara mate sui lakalaka na sipi,
me ke mangu lê na nauna i tana ara totu na
buluka,

18 minau sauba moa ke gini dou na tobaqu ma
kau gini magemage
rongona na Taovia God aia nogo niqu vagamauri.

19 Na Taovia God aia nogo na susuligaqu,
maia e naua ma na tuaqu ara ka tsotso kakai
vaga moa na dia
mau gini liu raviravi dou i kelaqira na vun-
gavunga.

Ghari Bible

Ghari: Ghari Bible (Bible with Deuterocanon)

copyright © 1998 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ghari

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 2 May 2025 from source files
dated 3 May 2025

eb379363-fbdd-532b-81c1-eb5fe7aa36a9